

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyílttér soronként 40 fillér.

Szerda, Julius 8.

Tizenhárom szótöbbség.

Kolozsvár, július 7.

Ilyen szerencsétlen számú szótöbbséggel nyert bizalomnyilvánítást Jellasics utóda, Khuen-Héderváry, mint magyar miniszterelnök, Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának mai rendkívüli közgyűlésétől.

A mi előzőkeny és mindig loyális városi tanácsunk sietett a rendkívüli közgyűlésen előterjeszténi az új kormány leiratát, melyben a bányaminiszterelnök tudatja a törvényhatósággal, hogy a korona őt bízta meg a kormány alakításával, s kéri annak tudomásul vételét és a törvényhatósági bizottság támogatását.

Már előzetesen is helytelenítették azt a buzgóságot, hogy rendkívüli közgyűlés elé terjesztik a leiratot; s a városi tanács ezen előterjesztése, mely az egyszerű tudomásul vétel mellett, bizalmat is indítványozott, meggyőzőtt minket azon föltevésünkben, hogy tanácsunk sohasem akar hátra maradni azok között, kik az üdvözlésekkel és bizalomnyilvánításokkal igyekeznek érdemeket szerezni a legnépszerűtlenebb miniszterelnökök előtt is.

Kellő értékére szállította le ezt a buzgóságot dr. Deák Albert hazafias érzéstől áthatott ellenindítványa, mely szerint:

„a város községe a gr. Khuen-Héderváry kormány kinevezéséről szóló kormányleiratot afeletti aggodalmának kifejezése mellett veszi tudomásul, hogy a kormány székfoglalása a parlament normalis működésére és a benyújtott helyzetből kibontakozásra annál kevésbé nyújt kielégítést, mert a kormány programjában a nemzetnek a véderő szervezetében a nemzeti szellem érvényesülésére célzó jogos kíváncsalni teljesítésére nézve nem tett határozott megnyugtató kijelentéseket.”

Nagyon természetesnek találjuk tehát, hogy a kommunális jelenlévő többségének, mely háromnegyed részben tisztviselőkből és hű mamelukokból állott, ez indítványban kifejezett aggodalommal teljes tudomásul vétel nem tetszett s látható nagy örömmel sorakoztak ahhoz az indítvány-

hoz, mely „hazafias tisztelettel üdvözlő” a volt horvát bányaminiszteriumát.

És ebben a fölbuzdulásban, ebben a »tiszteletteljes üdvözlésben« az a legszomorúbb, hogy a függetlenségi párt egyik tiszteletreméltó tagjának agyában szülemlett meg az indítvány, a ki valószínűleg nem tud kibontakozni a mai politikai viszonyok zürzavaros hatása alól, s azt hihette, hogy Kolozsvár város törvényhatóságának »tiszteletteljes üdvözlése« által Khuen-Héderváryt a »haza törvényes jogainak és alkotmányának megvédésére« sarkallja.

Micsoda naiv gondolkodása volt azt elhinni. Khuen-Héderváryt, a ki horvát bányai méltóságát a korona kegyéből ugyan, de magyar miniszterelnök ajánlása révén nyerte el, a ki husz éves működését sohasem Magyarország jólétének, tekintélyének előmozdítására használta fel, sőt ellenkezőleg, Horvátországot a Jellasics-korára emlékeztető ellenséges magatartásra nevelte, hol Magyarország tekintélyét, ezimerét, nyelvét, jelvényeit, sárba tiporták, kigunyolták s nyílt lázadásba törtek Magyarország ellen, azt a horvát bánt, mint miniszterelnököt a magyar törvények, jogok és a magyar alkotmány megvédésére ily »tiszteletteljes üdvözlésekkel« megnyerni nem lehet.

Az ő törekvése, célja, küldetése csupán az lehet, hogy szép szerével, alkudozásokkal, ha lehet, s ha így nem, nó hát akkor erőszakkal, parlamenti feloszlatással, tehát törvénytöréssel is megszerezze Bécsnek, vagy az osztrák kamarillának azt az örömet és boldogságot, hogy Magyarországot az osztrák leigazításának, kiszípolozásának biztosítsa.

Csak előre törvényhatóságok; minél több ily tiszteletteljes üdvözlést Khuen-Hédervárynak s akkor nyugodtak lehettek a felől, hogy ő soha ki nem eszközi a koronától sem a magyar vezényszót, sem a tavary zászlót a hadsereg számára; sem a közgazdasági különválást Ausztriától. Hanem marad minden úgy, a mint volt 1867-től, folytatása a közel negy-száz éves szolgátságnak, osztrák leigazításnak a közös törvény alapján, mely elég erős rabláncnak bizonyult

a magyar függetlenség és önállóságnak az osztrák birodalomban való fogvatartására.

De hisszük, reméljük, hogy ez a tizenhárom szótöbbség egy rossz utra tévedt törvényhatósági bizottság határozatának dokumentuma leendő s a valódi hazaszeretet és fölbuzdulás tilalomfának állítja fel Magyarországot többi megyei és városi bizottságai elé, hogy Kolozsvár példáját ez uton ne kövessék.

Mi őszintén sajnáljuk, hogy Mátyás király szülővárosában ez az eset megtörténhetett.

Ezt menteni nem, sőt jóvátenni is alig lehet. Bizunk városunk polgárságának hazafiságában, hogy a vezeklés módját megtalálja.

Részletes tudósításunkat a közgyűlésről lapunk más helyén adjuk.

Az egységes párt.

Budapesti munkatársunktól.

Megirtuk ismételtén, hogy a nemzeti eszmék ellenségei, akik ott ülnek a kormány padján és e mögött, korán örvendeznek, ha azt hiszik, hogy a függetlenségi pártot könnyű szírral szét lehet robbantani.

Nagyban híresztelték, hogy az importált miniszterelnök Wekerle nyomdokaiba lépett, kinek az volt szerintük a legnagyobb érdeme, hogy szétrobbantotta a függetlenségi pártot.

Az összehasonlítás sántikál, akár egy hasonlat. Wekerle elvi éket vert a két párt árnyalata közé; míg most csak taktikai fogással akarták szétválasztani azokat, kiket azonos eszmék lelkesítenek.

Olyan ez a függetlenségi párt mint a jó magyar házaspár. A gazduram éltesebb, meggondoltabb, a menyecske káros, tüzelő pattant. Néha zsörtölődnek, kissé perlekednek is, de közös veszedelmek idején egymás nyakába borulnak és egy szívvel, egy lélekkel sikra szállnak a maguk igazát; közös szeretettel védik a házi tűzhely szentségét.

Micsoda rövidlátó magyarok, a kik a függetlenségi párt bomlásában látnak az ország boldogulását. Ha ez a párt nem volna, Magyarország az osztrákok kész prédája lenne; ellentétlenség nélkül fosztának ki a magyar népet a maga jogaiól és javaiból. A bécsi moloch, mely mindig éhes, egyre falná a husunkat, egyre szívná vérünket. Azok a magyarok, kiknek nincsen bátorságuk nyil-

tan szint vallani saját édes hazájuk igazai mellett, kik egy címért, egy cifra keresztért, egy vállveregetésért, az udvari kegy egy sugárért, a hatalomért, vagy bármilyen másért az ugynevezett nagyhatalmi kérdést tolják, mely nem egyéb, mint a valódi magyar függetlenség halottas kocsija, örvendjenek, hogy vannak bátrabb, tisztább látású, önzetlen hazafiak, a kik nem áhíznak sem címet, sem rangot, sem hatalmat, hanem nemes egyszerűséggel feláldozzák egyéni vágyaikat és odadobják magukat gátnak a bécsi romboló áradat elé és megakadályozzák, hogy az osztrák özönvíz minduntalan elöntse a magyar virányokat.

A tegnapi pártértekezlet a helyzet magaslátára emelkedett. Szavazások és számarányok mellékesek; a fő az, hogy a párt együtt marad és hivatott vezére is ott marad az ellen, anélkül, hogy bárkinak meg kellene tagadnia a meggyőződését; anélkül, hogy az ország javát és boldogulását bárki is szem elől tévesztette volna.

Bármint forduljon a politikai helyzet, az egységes párt mindig a maga helyén lesz, mindig teljesíteni fogja a rendes parlamenti ellenőrzést meghaladó nagy nemzeti feladatát és ha nem is juthat egyelőre kormányra, ezentul mindig kezében fogja tartani a kormányok sorsát és kétségtelenül el fog jutni odáig is, hogy a magyar nép túlnyomó többsége rá fogja bízni az ország ügyeinek közvetlen vezetését is.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 7.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Az irományok előterjesztése után

Hegedüs Sándor: Napirend előtt szövel. Zboray Miklós multkor interpellációját olyan formában tette, melyből esetleg azt is gondolhatja valaki, mintha az ő minisztersége korában egyes részvénységi ügyeket illetéktelen kedvezményeket nyújtott volna. Adatokkal igazolja, hogy ez a föltevés nem felel meg a valóságnak, Rakovszky közbeszólaival egyenesen egy aposztrofálta őt, hogy erre nem lehet más felelete, minthogy felkéri a jelenlegi kereskedelmiügyi minisztert indítson szót ellen szigorú vizsgálatot s egyuttal adjon alkalmat Rakovszkynak, hogy beletekinthessen a vizsgálat aktáiba arra a vádra vonatkozólag, mintha ő az állam vagyonából gazdagodott volna meg, fölajánlja a Magyar Jelzálog Hitelbanknál levő és csekély vagyonára vonatkozó könyv-feljegyzéseket 20 évre visszamenőleg. Addig azonban elvárja Rakovszkytól, hogy itt a Házban fogja kijelenteni, hogy gyanúsításai alaptalanok s

csak pikantéria kereteiből, elfogultságból erednek.

Elnök: Következik a napirend a vita folytatása a miniszterelnök programja felett.

Ráth Endre: A kormányelnök iránt nem viselkedik politikai bizalommal s azok közé tartozik, kik a harcot folytatni kívánják, mert hűen akarja követni Kossuth Lajos elvét, hogy igazság nélkül nincs béke. (Ugy van! a szélsőbalon.) A nemzet a lefolyt küzdelem alatt felébredt álmából és e magasztos érzésnek megdobbanását könnyelműen elkötyavetyélni nem szabad. (Tetszés a szélsőbalon.) A miniszterelnök tegnapi kijelentéseit nem veszi tudomásul és azt látja, hogy közjogunk éppen abból a bársnyezékből van megtámadva. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Nem ismeri a magyar közjogot.

Ráth Endre: A miniszterelnök multja meg éppen nem közép garanciát, hiszen Horvátországban a lefolyt huszesztendő alatt ugy működött, hogy az fekete gyászlapokra lesz majd feljegyezve Magyarország történelmében. (Tetszés a szélsőbalon.) Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a függetlenségi párt talán könnyen ment bele a harcba. Nehéz szívvel tette azt, de megtette, mert kötelessége volt a haza, a nemzet érdekében. (Ugy van! a szélsőbalon.) Mondja meg a miniszterelnök odafönt azoknak, akiket illet, hogy csak az alattvalók szeretete és tisztelete támogathatja a trónt. (Helyeslés.) Bár megakarták bénítani a küzdelmet, be akarták göngyöltíteni a kibontott zászlót, hamuval akarták behinteni az érzelmek parázsát, az a lelkes kis tábor, amelyhez ő is tartozik, nem hagy fel a küzdelemmel és tovább folytatja azt a haza és a nemzet érdekében. (Hosszas helyeslés a szélsőbalon és az Ugron-párton.) A miniszterelnök iránt nem viselkedik bizalommal.

Holló Lajos: A miniszterelnök programja egyáltalán nem elégti ki s így folytatandónak tartja a harcot a nemzeti vívmányokért. A miniszterelnök a létszám fölemelést csak egyelőre függesztette föl és a delegációban megállapított 38 milliót a taraktüzeket föllállítására nem ejtette el. dacára, hogy legénység hozzájuk nincs. A király és a nemzet között a nemzeti engedelem miatt már nagy az űr, nem lehet tehát most abban hagyni a küzdelmet, csakhogy öszre újból kezdjük s addig azt az űrt még jobban megnyagyoibbítsuk. Nem is volna észszerű a felsorolt okokon kívül egy két hónapig pihenni s aztán tenni ki újabb izgalmaknak az országot. A harcot megszakítás nélkül kell folytatni, mert a mellettünk fellekesedett nemzetet cserben hagyni nem lehet, nem szabad. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Nem is hagyjuk!

Holló Lajos: Nem tartja lehetőségek, hogy a dinasztia képes volna a nemzet ellen, amely jogait küzd, az alkotmány megszegésével behozni a nyílt abszolútiz-

TÁRCA.

Mikor az akácfa hullatja levelét...

Irta: Révai Károly.

— Üljön ide szembe velem. Az asztal tulsó oldala mellé. Ne ilyen közel! Nem akarok önnek bizalmas közelségben lenni. Az már elmult. Elég volt őt évi bizalmaskodás. Most csak mint barátok állunk egymással szemben, mint olyan barátok, kiknek valami leszámolni valójuk van egymással. Azaz csak nekem van eddig elé leszámolni valóm. Önnek nincs semmi. A »tar-tozik« és »követel« rovat közül az egyik tele van, a másik üres. Melyik a kettő közül? Találja ki barátom, önére bízom. De annyit mondhatok, hogy mire az akác hullatni kezd illatos fehér virágát, a számlát kiegyenlítjük. Igen! Ugy segítsen meg engem az Isten, a milyen igazán beszélék.

Minien szenvedély nélkül, hideg nyugalommal ejtette ki a szavakat Bogáti Emilné s helyet mutatott férjének az asztal mellett. Aztán ő maga is leült s viszszini szemével élesen nézett férjére. Bogáti izgatott volt. Ideges nyugtalansággal sodort egy cigarettet és rágyújtott. Arca halvány volt, csak homlokán gyúlt ki a lázas pir. Érezte, tudta, hogy e pillanatban komoly, életbevágó kérdések jönnek majd szóba.

Nos igen! Mert hogyan állottak ok egymással szemben? Egyik oldalán egy léha kéjvágyó férj, ki a szerelmet ott keresi, a hol találja. Akár az utca sarában. A másik oldalán egy becsületes asszony, ki ugyan nem szép, nem is bájos, nem is kedves, de meg nem becsülhető kincse, hogy két szép gyermek anyja, jó háziasszony és férjét rajongásig szereti.

— Hallgatom édesem! — felelte a férj csöndes megadással, — aztán ha elvégezte, majd én beszélék.

— Önnek is van mondani valója? Csodálkozom? Legfeljebb védheti magát, de támadni oka nincs ez ideig.

Az utolsó szót erős hangsúlyozással ejtette ki. Meglátszott, kiérett beszédéből, hogy fenyegetőzni akar.

Kérem csak röviden! A keserű orvosságot jobb hamar lenyelni, mint apránként kanalizálni.

Keserűn mosolygott, mintha már az első adagot beszédte volna. Pedig az asz-szony még nem is mondott semmit. Igaz ugyan, hogy a bevezetésből már következ-tetni lehetett a tárgyalás menetét.

Tavaszi eleje volt. A nap melegen tű-zött a nagy oszlopok folyosóra, hora már kirakták a szobai növényeket, hogy a hosszú tél után az enyhe tavaszi légben feldülnének. A folyosóval szemben a nagy park terült el, akácz és gesztenye fával. Az akáczok már bontogatták rügyeiket, a vad-gesztenyének rozsdá-vörös, ragacsos bim-bóik hasadoztak, a fű szép egyenletesen bujt ki a táblákon és sárga virágtól tarkállott. Az egész természetet üdén, illatosan lé-lekzett.

Bogáti né lenézett a viruló parkra, aztán nyugodtan férjére tekintett:

— Rövid leszek, a mennyiben röviden felsorolhatom bűniet édes barátom. Em-lékszik-e, rövid pár hónap előtt mit be-szélünk együtt? Nem emlékszik? Tudja-e mit mondtam akkor önnek, mikor azzal a fehér márvány arcu szírénnel megcsalt em-gem? Azzal a kábítóan szép nővel, ki ne-kem legjobb barátom volt! Nem jut eszébe? Látta barátom, kár volt ezt elfe-ládnie! Szórtul-szóra azt mondtam: E gy-a-lázatos tettét önnek megbocsátom, de el nem feledem soha. Hanem ha még valaha ahoz a nőhöz közeledik, — eldobom ma-gamtól női büszkeségemet, megbosszulom magamat, visszaadom önnek a sértést. Szemet szemért! Amint ön viseli magát, én is ugy fogok cselekedni!

— De hiszen esküszöm önnek éde-sem, hogy azóta soha nem beszéltem az-zal a nővel!

— Tudom, nem is kell esküdnie, mert meg vagyok győződve róla!

— No hát aztán, miért e szörnyű in-gerültség?

— Miért? Hát most nem másokkal csál meg engem? Nincs-e önnek egész csomó kedvese?

— Rágalom! rosszakaróim! terjesztik! — Rossz akarói! Hahaha! Mondja jó-akarói! Hiszen épen kedvesei hirdetik uton-utfélen, hogy őnt meghódították.

— Dicsekvés talán egyik-másik ré-széről!

— No épen! van is mit dicsekedni az ön szerelmével! En részemről arcpir-lással vallom be ezután, hogy őnt valaha szerettem s hogy tán ön is némi kis von-zalmat érzett irányomban!

Kissé elcsuklott a hangja s egy köny jelent meg pillán.

— Hiszen lelkem, én magát most is szeretem!

— Szeret? Legalább most az egyszer legyen őtinté és ne izetlenkedjék! Utálom a képmutatást. En ha őnt megfogom csalni, nyíltan bevallom, el nem tagadom soha!

— Talán csak nincs szándéka meg-csalni engem? Vagy igen?

— Meglehet! Sőt valószínű! Kétségbe-esett betegségem, kétségbeesett gyógyszer segit!

— Vigyázzon, mit cselekszik!

— Talán ellenvetései vannak?

— Ellenvetéseim? Nem. Hanem ko-moly figyelmeztetésem a jövőre nézve. Az első ballépésre el fogok öntől válni!

— Elválni? Mit bánom én! Hiszen ugy is pokol az én életem én mellett!

Mindenki megmosolyogja gyáva-ságomat s a kitüntetett kedvencek szemembe kacagnak!

— De önnek gyermekei vannak, azokra is gondolni kell!

— Hát ön gondolt azokra?

— Ne igazsága magát édesem, árt az egészségeknek. Hagyjuk e tárgyat, jöjjünk, beküldünk meg, mint jó házastársakhoz illik!

Gyöngédem megfogta kezét az aszta-

lon keresztül s simogatni kezdte. De Bogá-tiné haragos lelkét már nem tudta elcsön-desíteni. A mily nyugodt, szenvedélytelen kezdte férjével a tárgyalást, ép oly izgalom fogta el vége felé. Fölugrott az asztal mel-lől, kirántotta kezét s kigyúlt arccal vágta szemébe az utolsó szót:

— Vissza fizetem önnek! Mire az akác hullatni kezd virágját, én már leszám-moltam önnek!

Bogáti Emil is föállott. Ajkai resz-kettek az izgalomtól. Ismerte neje határo-zottságát s nagyon félt a bekövetkezendő eseményektől. Rövid határozott hangon csak annyit felelt:

— Az lesz önnek házámban utolsó órája!

Vette kalapját s lesietett a parkba. Senki se járt a frissen kavicsolt utakon. Örült, hogy egyedül lehet s nem zavarja senki. Izgatott, gyors léptekkel járkált le és föl s megoldást keresett a kétségbe ejtő helyzetben. Bünső volt; belátta léhaságait, de hát mit tehetett róla, ha olyan a vére? Tele szenvedéllyel s még nem tombolta ki magát!

Épen az akácfák alatt állott meg. Ön-kelentlenül fölnezt a fakadó rügyekre s kezdte számítani, hogy vajjon mennyi idő van még addig míg szép fehér fűrtjeik ki-nyílnak s mikor hullatják el illatos vi-rágjaikat?

— Örültésg! Képtelenség! — gondolta magában, — hogyan is tudok ilyenre gon-dolni?

Letépett egy ágat s erősen megvérezte ujjait. Haragosan dobta a földre s eltaposta lábával.

Mintha az a szegény akác lenne az oka mindennek.

Junius eljött volt. A park árnyas fái alatt balzsamos illat terjengett. A füves táblákon szép rendekben hevert a frissen kaszált fű. A gesztenyefák gyönyörűen vi-rágoztak s illatos mézzel kínálák a nagy rajokban zümögő méheket. Bogáti Emil

belépett a parkba. Vigan fűtyörészve ha-ladt a széles tisztára söpört utakon; meg-megállott egy-egy virágcsoporthal s kéjvel szívtá magába a terengő illatot. Jó kedvű volt s épen valami bájos légyottról álmo-dozott. Mosolyogva sodorgatta csinos ba-juszát s gondolatban oda röppent ama kedves kicsike mellé, kit csak alig egy óra előtt hagyott el. Letépett egy rózsát, gomb-lyukába tűzte s ismét vidáman haladt to-vább az árnyas fák alatt.

Egyszerre megdöbbsent.... Valami fájó érzés fogta el szívét. Mintha egy pillanatra törzsurást érzett volna szívében. Eleinte nem tudta mi baja van; körülné-zett, mintha onnan valamelyik oldalról érte volna támadás szívét. Majd sápadtan föl-nézett, a feje felett összehoruló fákra. Az akáczok csöndes ringatózással hullatták illa-tos szirmaikat feje fölött....

Egész testében összerázkódott. A nyi-tott ablakon kihallatszott a cimbalom resz-kető hangja, az enyhe szellő elhozta hozzá a busongó dalt.

Gyors léptekkel sietett be a házba, s sápadtan állt meg a küszöbön. Neje lábán égő arccal verte a cimbalom hurjait.

Bogáti Emil lassan hozzá közeledett, s nézte majdnem önkívületben levő asszonyt. Egyszerre a szeme a hó fehér kezen akadt meg; hiányzott arról egy gyűrű, egy ked-venc, két köves gyűrű, melyet neje leány-kora óta szakadatlanul viselt.

— Hol van a gyűrű? — kérdezte Emil izgatottan — Bogáti né tágra nyílt szemekkel nézett föl férjére, s onnan vissza reszkető kezére, egy-két pillanattal mereven nézett, aztán hangos göröcsök zokogásba tört ki s ráborult a cimbalomra.

Künt gyönge szél ringatta a fák lomb-jait, s a sűrűn hullogzó akác-virágokat be-hozta a nyitott ablakon. S az illatos fehér szirmok szakadatlanul hullottak a park ka-vicsos útjaira....

must. Nem merhetik a katonai önkényt inaugurálni, a mikor a katonaságot azok az adófizetők tartják fenn, a kik ellen irányítanak akarnák. A szövetségeink miatt sem volna lehetséges ez. Szóval a hatalmaskodás sikerre nem vezethetne. Hiába mondja azt a miniszterelnök, hogy a királynak korlátlan joga van a Ház feloszlására, ezt a nézetet itt nem osztja senki. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Nessi Pál: Budapest is megadná a képviselőválasztást.

Holló Lajos: A burkolt abszolutizmussal is megbarátkozhatik a hatalom, — megpróbálhatják azt is, de a nemzeti ellenállást ez sem fogja megtörni. A küzdelem, mindaddig tovább folyik, a maga nemzeti követelések teljesülnek. (Élénk tetszés a szélsőbalon.)

Gabányi Miklós: A kormány a nemzet érdekeinek állandó ellensége. (Élénk cseng.)

Elnök: Ilyen kifejezést itt még sem lehet használni.

Holló Lajos: Részletezi a miniszterelnök programját a bíráló alá veszi azt. Határozott támadás az ország ellen az, hogy a kabinetjébe Tomasicot bevette. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Bartha Miklós: Nem is szabad annak sokáig itt ülni.

Holló Lajos: A közös vámtarifa ellen nyilatkozik a követeli az önálló magyar díj-szabás elkészítését. A 99. XXX. t. c. félre-magyarozását Széll Kálmán soha sem engedte meg.

Vésszi József: Ugy van!

Nessi Pál: Ez volt az ő dédelgetett gyermeke.

Holló Lajos: A kormányelnökkel szemben, akinek programja a nemzetre ilyen veszedelmek, az adott szó megtartása egyenesen magnakra erőszakolt kényszer-zubbony volna. (Nagy tetszés a szélsőbalon.) Lehetetlen a küzdelem abban hagyni, míg a hadseregben a magyarság ki nem domborodik. (Ugy van! a szélsőbalon.) Nem osztja Kossuth Ferenc álláspontját. Az ilyen küzdelemtől való visszavonulás nem más, mint vereség, ezt pedig nem szabad elvárni. (Ugy van! az Ugron-párton és a szélsőbal egy részén.) A nemzetet nem szabad újabb megrázkódtatásnak kitenni, a harcunk most kell eldőlnie. Az elhatározásnak kell fordulni pontra jutni odafront. (Zajos helyeslés, taps a szélsőbalon.)

Hock János: Vagy önállóak vagyunk, vagy nem.

Holló Lajos: Az aki a küzdelem egy kis részénél meg képes állni, az nem a magyar fajból való, annak ereiben nem magyar vér buzog. (Ugy van! a szélsőbalon.) Ő nem követheti azt a politikát, s ezért a maga nevében határozati javaslatot nyújt be: a krízis csak a nemzeti vívmányok elérésével oldható meg. (Hosszas, zajos éljenzés és taps a szélsőbalon.) A szónokot számosan üdvözlük.)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggesztik.

Szünet után:

Zboray Miklós reflektál Hegedűs Sándor szavaira. Nem áll, hogy a fiúmei bankkal Baross Gábor is kötött volna prémiumi szerződést, hiszen akkor, a midőn a bank létesült, Baross már meg is halt.

Rakovszky István fentartja közbeszólását. Hegedűs Sándor a mellett, hogy 23 banknak volt igazgatói tagja a pénzügyi bizottságban referálta a javaslatokat. Ki kellene mondani, hogy ne lehessen miniszter a ki három éven belül pénzügyi vállalat élén állott. Mégis csak visszás állapott, hogy egy miniszter fia a gyermekszobából a parlamentbe s nagy bankok igazgatói állásába jusson.

Hegedűs Sándor kijelenti, hogy csak 3 banknál volt az igazgatóságban és semmiféle illetéknek nem volt tagja, melynek érdekében miniszter korában összeköttetéseit felhasználta volna.

Visontai Soma beszédét holnapra halasztotta.

Rendkívüli közgyűlés.

Kolozsvár, július 7.

Az új kormány üdvözlése.

A közgyűlés tárgysorozatának első pontja a miniszterelnöki leirat volt — az új kormány kinevezése tárgyában. Elnök gr. Beldi Ákos főispán bemutatja a leiratot és kéri annak egy felirat alakjában történő tudomásul vételét.

Dr. Deák Albert bizottsági tag emelkedett erre szólásra. Beszédében kiemeli, hogy az új kormány eddigi működése nem szolgáltatott okot az elismerésre éppen azért a hazafias aggodalommal tekint gróf Khuen-Hédervárynak a jövőmód működése elé. Határozati javaslatot nyújt be a felirat megsemmisítésére céljából.

A törvényhatóság — ugymond — kötelezőszerűen tudomásul veszi a kormányra lépést, de kötelessége egyszersmind hazafiai aggályának is kifejezést adni.

Tanács József az egész feliratot csupán udvariassági ténynek tekinti, éppen azért nem tartja helyén valónak azt bármely irányú politikai pártárvnyalat szempontjából tekintetbe venni a következő határozati javaslatát ajánlja elfogadásra:

„Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága az új miniszterelnöki és társait kinevezetésük alkalmával hazafias tiszteltetlenségül üdvözlő és őket minden a haza javára irányuló törekvésükben az ország jogainak törvényeinek és alkotmányának megvédésében és megőrzésében hazafias kötelességgel támogatni fogja.”

Dr. Szamosy János szintén határozati javaslatot ohajtott benyújtani, de miután mindenképpen elfogadja Tanács József

indítványát, csatlakozik ehhez a határozati javaslatához.

Élénk érdeklődés kísérte dr. Tutsek Sándor felszólalását, a ki rámutatott a felirat közjogi jelentőségére. Szerinte az nem csupán udvariassági aktus, mert ha csupán udvariassági ténykedés volna ő sem zárkózna el attól, hogy a barátságos adjon Istenre, barátságos fogadj Istennek felelőnk. Szükségesnek tartja, hogy a törvényhatóság megnyilatkozzék a kormányelnök programjának azon fogvatékozással szemben, mely elmulasztotta a nemzeti aspirációk mikénti leendő kielégítésének módjáról megemlékezni.

Dr. Deák Albert javaslatát ajánlja ennél fogva elfogadásra.

Szabó Samu felszólalása után, ki szintén dr. Deák javaslatát pártolta, Somodi István indítványt nyújtott be, mely lényegileg azonos a Tanács József javaslatával, csupán annyi módosítással, hogy szükségesnek tartja kiemelni, hogy a törvényhatóság a békés megoldás — és a törvényes rend helyreállításának egyedüli lehetőségét, a nemzeti aspirációk kielégítésében látja.

Beldi Ákos gróf főispán a három benyújtott javaslatot szavazás alá bocsátva a törvényhatósági bizottság Tanács József határozati javaslatát fogadta el.

Egyéb leiratok.

A napirend második pontját a két belügyminiszteri leiratot a közgyűlés a szakosztályok javaslata szellemében tudomásul vette. E szerint az állami gyermekmenhely részére megvásárolt telekvételára a belügyminiszter elutasító leirat következtében nem a községi gyámpénztárból, hanem a tisztviselői nyugdíjalapból fog 4% kamattal kölcsön vétetni.

A városatyák számának emelése.

A törvényhatósági bizottsági tagok számának 188-ra való emelése tárgyában a szakosztályok által javaslatba hozott tanácsai határozatok helybenhagyattak. E törvény értelmében ugyanis minden 250 választópolgárra egy törvényhatósági bizottsági tag jut. E szerint Kolozsvár szab. kir. város bizottsági tagjainak száma a jövő választás alkalmával már 188-ra fog felemelkedni. Ezzel kapcsolatban a régi négy választókörletből nyolcat szerveznek. Az új rend életbeléptetése előtt a községnek nyomtatvány útján fog tájékoztatni.

Az ideiglenes gyermekmenhely ügye.

Ezen pont letárgyalása után Eszterházy László főjegyző a tanács azon előterjesztését mutatta be, mely az állami gyermekmenhely felállítását és véglegesítését előtti annak ideiglenes elhelyezését tárgyalja. Bosnyák Zoltán miniszteri oszt. tanácsos a miniszter megbízásából megtekintette az arra alkalmas helyeket s most jelentését végeztet visszazutott. Az állandó gyermekmenhely, mely hivatala lesz nem csak a megye, de egész Erdély területére kihatni, ily módon jövő október előtt megnyitható nem lesz. Érdeke azonban a városnak, hogy az ha ideiglenesen is, de mihamarabb létesíthető legyen.

Szvacsina Géza polgármester tudatja a közgyűléssel, hogy két, magát megnevezni nem akaró polgár 600 koronát ajánlott fel a nemcsak célra, a hiányzó 700 koronát pedig társadalmi uton reményli megszerezhetni. A közgyűlés a névtelen adakozónak köszönetet mondva, utasítja a tanácsot a társadalmi akció megindítására és ha az esetleg nem vezetne sikerre, úgy utasítja a tanácsot a beszerzés más módjának előterjesztésére.

A korcsolyázó-egylet ügye.

A sétatéri korcsolya-egylet bérleti szerződése tárgyában az alkalommal is élénk eszmecsere indult meg. Dr. Tutseknek és még másoknak hozzászólása után a közgyűlés a szakosztályi javaslatát változatlanul elfogadta. A korcsolya-egylet utasítottik tehát a már közölt bérleti- és belépő-jegyek életbeléptetése által a pályát a nagyközönségnek hozzáférhetővé tenni, ellenesetben a jégpálya bérletére árlejts fog hirdettetni.

Az E. G. E. telepe.

A törvényhatóság engedélyt adott az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek és Orbók Mórának, hogy a régi falkola helyén új telepet létesítsen. A keletkezett utcák csatornázása és vízvezeték berendezése tárgyában a közgyűlés, elfogadta a szakosztályi javaslatát. A keletkezett négy utca elnevezését is azzal a módosítással, hogy az „Erdélyi Gazda” utca csupán a „Gazda” utca nevet kapta. A négy új utca neve eszerint: Attila-, Vörösmarthy-, Zsinyi- és Gazda-utca lesz.

Az ex-lex adóvégrehajtás.

Az ex-lex állapot miatt az adóvégrehajtóknak foglalkoztatása iránt hozott szakosztályi javaslat tudomásul vétetett. A községi pótdadók eszerint behajthatnak.

Aszfaltozás.

A város némely utcáiban a járdák aszfaltozása tárgyában a szakbizottságok javaslata tudomásul vétetett.

Apróbb ügyek.

Két benyújtott kérvény t. i. a magyar orvosok és természetvizsgálók Kolozsvár tartandó XXXII. vándorgyűlése fogadtatásának költségeihez való hozzájárulás iránt és Diószegi Istvánnak a Honvéd-utca 130. számú telkén egy lakóház építtetése iránt, kedvezően intéztetett el.

A napirend letárgyalatván elnököl Beldi Ákos gr. főispán a rendkívüli közgyűlést berekesztette.

Testi nevelés.

Kolozsvár, július 7.

Most, hogy az iskolai tanterv szerint beállott a vakáció — nem követünk el hibát — ha ismét felvetjük a testi nevelés kérdését. Ha utólag is figyelmeztetjük a szülőket, hogy használják fel a szünidőt arra, hogy az iskolai év alatt kimerült gyermekeiknek adják vissza az erőt, elevenséget, szóval az egészséget.

A beteges, gyöngye gyermek képtelen megfelelni az iskola és nevelés követelményeinek, úgy a mint az kívánatos volna. — Ezen a legtöbb szülő aképpen igyekszik segíteni, hogy könnyeztetni, minden szellőtől óvja, a szobában őzi a sátnya csemetét.

Mit ér el ezzel az elferdült gyengédséggel?

Természetesen éppen az ellenkezőjét annak, a mire törekednie kellene.

Kénytelenek vagyunk sokszor bevallani, hogy ma se volna olykor indokolatlan a spártai szigorúság. Nem kell megütközni. Nem arra kérem a szigorúságot, hogy megöljük a gyöngye gyermekeket, hanem arra, hogy a gyöngye gyermek megvédése kétszeres energiával történjék. Annak a lehetőségét kellene megnehezíteni, hogy a szülők okatlan és ártalmas mi-m-jm-szeretete teljesen alássa a beteges gyermek egészségét.

Pedig mind erősebb, szívósabb idegekre, mind nagyobb munkaerőre van szükségünk, ha meg akarjuk állni helyünket abban a marakodásban, a melyet modern élet néven ismerünk és kötelezőszerűen csodálunk. Már az iskola mind többet és többet követel. Mikképpen birkozik meg a gyermek a reája váró feladattal, ha az ő ereje éppen olyan arányban fogy, a mily arányban a földet nő? Sehogyz. Valamiképpen, jól-rosszul keresztül vergődik az iskola és mint fél ember testben és lélekben kimerülten a szerencsés csillagzatra bizza, hogy zold ágra segítse. Ha nem szíveskedik meg tenni ezt a szolgálatot a jó sors, akkor elzúlik és végzi életét, mint önmagával meghasonlott proletár.

Ennek a szörnyű fordulatnak nem lehet a gyermek becézőkésével elejét venni. Ez még inkább elpuhítja a helyett, hogy megedzené. Az apa és anya, a mikor megcsinálják a nevelési rendszerüket, kiváló helyet jutassanak abban a testgyakorlatoknak, mert meg nem becsülhetik eléggé ennek a jellemképző erejét.

Nagyon szomorú, hogy az ugynevezett jó nevelés egyenesen kizárja annak lehetőségét, hogy a gyermek megerősöd-hessék. A papa és a mama cifra ruhába öltöztetik és úgy parádézunk vele. Szépnek kell viselkednie, taktusra lép, feszessen tartja magát, belekötög a nagyok társaságába és beteges affektussággal kerüli azokat a mulatságokat, a melyek korához illenének.

Igaz, így egészen elparasztosodni; szétbomolnók a gondosan fésült haj, összepiszkolódnék, sőt még el is szakadna a legújabb divatu ruha, s a mi fő, a papa és a mama köteletlenek volnának szégyelni magukat, hogy ilyen gyermekek van, a ki a szabad ég alatt, az üde levegőben, a zöld pázsiton mulatozik a helyett, hogy böcs meggyegekkel fűszerezni a bámulatra öszegyült társ sájs beszélgetését. Így telik el a vakáció s a gyermek természetesen nem valami nagy gyönyörűséggel indul az iskolába. Mindjárt kezdődik a panasz, hogy nem győzik a sok tanulást, a mire a szülők azt mondják, hogy nem kell megerőltetni a drága fejcskét, mert hiszen az olyan okos, hogy tanulás nélkül is le forja főzni az egész világot. E helyett persze azt kellene mondaniok, hogy tanulni igenis kell, de a test és lélek felüdítésére is kell időt hagyni. Azért minden lelkiismeretes szülőnek az legyen a feladata, hogy valami okos beosztást csináljon a gyermekei részére, a mely kiegyeztetni az iskola követeléseit az egészséges követelményeivel. A mig az iskolai rendszert gyökeresen meg nem lehet változtatni addig csináljunk kompromisszumot az iskola és egészség között, mert elhanyagolni egyiket sem szabad. Ezért terheli nagy mulasztás bűne azokat a szülőket, a kik megengedik, hogy eltelték a nyár és a nagy szünidő anélkül, hogy gyermekeik ezeket a drága heteket egészségük megerősítésére használták volna. A nagy vakáció az erőyjtó a diákra nézve. Ekkor mulassa ki magát a természet ölen, tetsző játékokkal, s térjen vissza erősen, egészségesen az iskolába, így azután jó kedvvel fog hozzá a tanuláshoz.

Be kell látnunk utóvégre is, hogy az eddigi rendszer semmi jóra nem vezetett. A nemzedékek tulititálják egymást az elsatnyulásban. Hát hova jutunk így még a legszelemdussab gyermekekkel is? Csak a pusztulás lehet ennek az iránynak a vége, a mely irtózáttal kerül minden testgyakorlatot, s különös örömet lel benne, ha még a heti két órai tornázás is ki tudja valami furtfangel szabaditani drága csemetéjét. Ha a szülők érzéketleneknek mutatják magukat ennek a rendszernek a védelmére iránt, a tanárok igyekezzenek őket és gyermekeiket a jobb útra terelni. Az egyoldalú szellemi nevelés káros következményei sokkal szembeötlőbben állanak előttünk, semhogy minden pedagógus föl ne ismerné annak a harmoniának a jelentőségét, a melynek a szellemi és testi nevelés között léteznie szükséges. Nem szabad a testgyakorlatot minden mellékes valamit tekintelnünk. Kell, hogy az egész tantestület magának tekintse a testi nevelés ügyét és minden tagja a maga képességéhez mérten hozzájáruljon annak előmozdításához. Minden iskola tantestülete működje közre, hogy a maga iskolájában megszűnjék a régi német tornázásnak az a száraz, lélektörő rendszere, a mely csak elriasztja a testgyakorlástól a gyermekeket, a helyett, hogy buzdítaná és lelke itené.

Mihelyt az alsóbb iskolákban több gondot fognak fordítani a testi nevelésre, azonnal megjavulnak a viszonyok az egyetemeken és a többi felső iskolákban. Meri a mig az ifju tizenhatalcadik életévébe lép a nélkül, hogy megszerette volna a testgyakorlatot, a nélkül, hogy megismerte volna annak fontosságát, addig alig lehet ezen a téren valami figyelemreméltó eredményt várni a felső iskolákban. Addig minden évben ismétlődni fog a régi szomorú történet, hogy a fiatal ember, a mint kiszabadul a középiskolából, hatalmába keríti a kávéház, bor, a kártya és a nő; elpocsékolja életének legszebb éveit úgy, hogy később mindig sirva gondol vissza a könnyelmű pazarlásra, a mit akkor vitt végbe, a mikor még csak készülnie kellett volna az életre.

Vegyük komolyan feladatukat az összes tantestületek, annál is inkább, mert láthatni, hogy a közoktatástígy legilletékesebb tényező minő sulyt fektetnek a testi nevelés fellendülésére. Főképpen pedig nem kell kibúvót keresni abban, hogy e testi nevelés gondjai tulajdonképpen a család gondjai közé tartoznak. Hanem inkább, ha azt tapasztalják, hogy a család nem bírja föl fogni a testgyakorlatoknak egész életre kiható jelentőségét, igyekezzenek erről tájékozni és fölvilágosítani magukat a szülők.

Neveljünk a hazának egészséges generációt, ezzel használunk hazánknak leg-többet.

Gerentsér László.

Pör egy kritika miatt.

Főtárgyalás.

— Express tudósítás. —

Ez évi június hó 4-én Budapesten a városi elnöki szinkörben O. Donnel grófnak a „Város csodája” című népsziművét mutatták be. Erről a bemutató előadásról Falk Richárd hírlapíró egyik fővárosi napilapban másnap kritikát írt, amelyben többek között ezeket mondja:

„A darabban semmi sem történik és az egész nem más, mint magyartalan zeneszámokkal megszakított népies jelenetek sorozata, amelynek vége az, hogy akik egymást szeretik, egymással lesznek. A gyér számban megjelent község elnéző volt a magas korban levő műkedvelő irónk iránt és a bemutatott előadásához illően a lámpák elé taposita.”

Két nappal később Tarnóczy Gusztáv megjelent a lap szerkesztőségében, kijelentette, hogy ő fővére annak a grófnak, akiről ilyen igaztalan kritikát írtak, kérte a szerkesztőséget, adjon elégtételt és nevezze meg a kritikust. A szerkesztőség a kívánságot megtagadta, mire Tarnóczy levelet írt a lapozh és ebben így nyilatkozik:

Ha valaki a nő, annak arisztokratikus leszármazását és korát kritizálja, vagy kritikáját ezekkel akarja támogatni, az nemcsak izléstelenségre, de arra is vall, hogy kritikájának nem volt tárgyi alakja. Mert mivel lenne a darab jobb, ha azt nem nő, nem arisztokrata nő és nem koros nő írta volna, hanem egy borjú fejű pimasz, a milyennek a kritikus látszik. A kritikának csak is bosszu, ki nem elégtett önérdék lehet célja, mert nem való az, hogy a község elnéző volt, hanem a szufolt zínház lelkesen tapsolt, babérokortur adott a szerzőnek, a mit előkelő urakkal bizonyíthat. A darabot a grófnó régen írta és azt nemcsak a vidéken adták elő, hanem a külföld is meg akarja szerzni, nem lehet tehát olyan rossz, a minőnek a kritikus állítja. Többen jártak a nővére, akik ajánlkoztak, hogy pénzért jó kritikát írnak, de a grófnó valamennyit kiutasította. Nem állapíthaton meg, vajjon ez a borjúfejű kritikus nem-e volt köztük. ...

Falk Richárd erre becsületsértés és rágalmazás miatt följelentette Tarnóczy Gusztávot a levélben foglalt erősen sértő kifejezések miatt.

Ma tárgyalta az ügyet dr. Schirilla büntető aljárásbíró. Tarnóczy védő nélkül, Falk Richárd pedig dr. Kovács ügyvéddel jelent meg.

Falk Richárd kijelenti szóval is, hogy panaszát fenntartja; Tarnóczy őt a szennyess lévéllal inzultálni akarta, ami kitűnik abból is, hogy a sorok között burkoltan azzal gyanusítja, mintha ő pénzért írta jó kritikát. Ez a journalistikai foglalkozását és egyéni becsületét mélyen sérti; a gyanusításra nem adott okot, mivel a grófnó nem ismeri és a kritikának nem lehetett személyes éle.

Tarnóczy Gusztáv elmondja, hogy a Bach-korszakban egyszer büntetve volt már azért, mert csárdást táncolt. Nem volt szándéka sérteni, csupán nővérenek megsértett reputációját akarta megvédelmezni. A grófnó, mint dilettáns író, nem pénzért ír és darabjai mindenütt tetszésben részesültek. Csipkedő, lealázó kritikát éppen nem érdemelt meg. Mikor nővére figyelmeztette őt a megalázó kritikára, elment a szerkesztőségre és kérte, hogy adjanak az igazságának meg nem felelő bírálati neki elégtételt. A szerkesztőség ezt megtagadta és ezért írta a levelet minden rossz szándék nélkül. Gyanusítani már csak azért sem akart, mert a szabad sajtónak nagy tisztelője.

Dr. Kovács: Itt a sajtószabadság frapáns megsértéséről van szó, kérek elégtételt és szigorú büntetést nemcsak a panaszos, hanem az egész sajtó nevében.

A bíró (a panaszoshoz): Nem lehetne békés uton elintézni a dolgot?

A panaszos: Ha a vádlott kijelenti, hogy fölhevült állapotban, megdöglőltanul cselekedett és ezért bocsánatot kér, akkor ezzel is megelégszem.

Tarnóczy: Ezt csak abban az esetben teszem, ha viszont Falk ur kijelenti, hogy ő a nővéremet nem ismeri, őt nem akarta sérteni és bocsánatot kér tőle.

Falk: Ezt nem tehettem, mert csak kritika jogával éltem.

Tarnóczy: Annál könnyebben megtehetei ezt.

Dr. Kovács: A sértés olyan súlyos és olyan általános, hogy itt föltételes bocsánat kérdésről nem lehet szó. Tarnóczy ur nemcsak a panaszost, hanem az egész sajtót gyanusította meg, neki tehát nem csak Falktól, hanem az egész sajtótól bocsánatot kell kérni.

Tarnóczy: A sajtótól bocsánatot kérek, de ő nővéremet megsértette és pedig szándékosan, mikor azt írta, hogy a magas korral szemben a község elnéző volt.

Dr. Kovács: Ezért nem lehet bocsánatot kérni, mert ez igaz, ha nem hízogó is.

Tarnóczy: Ismétlem, csak a sajtótól kérek bocsánatot, de Falk urtól csupán abban az esetben, ha ő is megköveti a nővéremet.

A bíró: Miután nem tudnak megegyezni, belemegyünk a bizonyításba.

Tarnóczy: En bizonyítást kívánom azt, hogy amit írtam, igaz. Erre tanujm is vannak.

Dr. Kovács: Nekem nincs ez ellen kifogásom.

A bíró: Kikkel tudja igazolni, hogy a kritika valótlán adatokat tartalmaz?

Tarnóczy: Dr. Rosenberg Gyula ügyvéd, dr. Palotai Rezső, Széll Sándor és Janovich Ferenc urakkal.

Dr. Kovács: Én pedig kérem ugyanerre a körülményre kihallgatni Bródy Istvánt, Feld Mátyást és Roos Rezső hírlapírókat.

A bíróság a tárgyalást a tanuk kihallgatása végett szeptember 23-ára elhalasztotta.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyed évre 6 „
Egy h napra 2 „

Mutatvány számot kívánatra 8 napig ingyen küldünk

Füldőre utazó t. előfizetőknek az »Ujság«-ot bárhová készséggel el küldjük.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, július 8.

Különös hangok.

Kolozsvár, július 7.

A »Kolozsvári Friss Ujság« tegnapi száma kritika tárgyává teszi a kolozsvári függetlenségi és 48-as Kossuth-párt határozatát. Nagyon természetes, hogy a jogos kritika-szabadságot mi leginkább valljuk és elismerjük, ám abban a kritikában a fogalomzavar és a fedítés oly nagy mértéke nyilatkozik meg, melyet szó nélkül alig hagyhatunk. Nem vállalkozunk természetesen arra, hogy mi elmi oktatást adjunk a »Kolozsvári Friss Ujság«-nak bármily mértékben árulja is el az említett cikk, hogy reá szorol: egy szerden konstátáljuk, hogy az értekezlet jelen volt a harci párt egyik legajlésebb tagja Vertán Endre dr. orsz. képviselő is, kinek irányítására történt a határozat egyhangú elfogadása, mely határozat teljesen fedi a függetlenségi polgárok érzéseit. Az események különben is ezt a határozatot igazolták és szankcionálták, amint az az orsz. függetlenségi párt tegnapielőtti értekezletén történtek bizonyítják. Ezért feleslegesnek is tartjuk több szót vesztetgetni a »K. F. U.« különös hangu cikkére, amely nem cölöz egyebet, mint azt, hogy rosszakaratulag eltávolítsa egymástól a függetlenségi párt hivat.

— (Szabó János gör. kat. püspök

Szamosújvár diszpolgára.) Szamosújvár város képviselőtestülete tegnap tartott közgyűlést azon alkalomból, hogy az ottani gör. kath. püspökség ez évben üli megalapításának 50. éves jubileumát. Dr. Szabó János gör. kath. püspököt, valóságos belső titkos tanácsost, — egyhangú lelkesedéssel diszpolgárává választotta. A szamosújvári püspökséget IX. Pino pápa alapította 1853-ban. Azóta négy püspöke volt. — Az első püspököt Alexi Jánost 1856-ban iktatták be hivatalába. Halála után 1865-ben dr. Vancsa János, majd az ő balázsfalvi érsekké történt kinevezése után 1873-ban Pável Mihály foglalta el a püspöki széket. Pável később nagyváradi püspökké lett helyét 1881-ben. Szabó János vette át, ki azóta vezető a nagykiterjedésű egyházmegye ügyeit.

— (A magyarországi munkások)

rokkant- és nyugdíjjeleket most töltötte be fennállásának tizedik é ztendőjét. E rendkívüli nagy horderejű, humánus és kizárólag a nemes cél érdekében alakult társadalmi intézménynek a mult év végével 22332 tagja, 71 vidéki főkpénztára és 765,230 korona 56 fillérnyi vagánya volt. Az egylet kolozsvári fiókja ez évi március hónapban alakult meg. Helyisége Korniss-utca 2. sz. a van, hol közelebbi fölvilágosításokkal és esetleg az alapszabályok egy-egy példányával is szolgál a fiók vezetője.

— (Füldőzés Előpatak.) A gymorbojasok és vérszegények fűrdőjében Előpatakban is nagy erővel indult már meg a fűrdő élet. Máris több mint kétszáz vendég időzik a mind inkább fejlődő fűrdő helyen s a vendégek a társadalom legjobb és legintelligensebb köréből kerülnek ki. A beállott szép idő is fölötte kedves a fűrdő-

szezonnak s csütörtökönként olyan kedélyes táncmulatságok folynak, mint s milyenben a fürdő győgyereje révén rohamosan épülő fürdőzőknek lehet csak részük.

— **(A törvényszéki elnök szemlelty.)** A kolozsvári kir. törvényszék elnöke, báró *Szentkereszthy* Zsigmond t. hó 6-án Bánffy-Hunyadra utazott, hogy az ottani kir. járásbírószék ügykezelését megvizsgálja. Bánffy-Hunyadról Hidalmásra utazik, az ottani járásbírószék ügykezelésének megvizsgálása végett.

— **(Rákóczi-ünnepe Sepsiszentgyörgyön.)** Háromszékvármegye egyetemi ifjúsága e hó 12-én tartja Rákóczi-ünnepét. Egész csomó előkelőség áll a nagy szabadságos dícsőséges emlékeztetének szánt ünnepség szónokai sorába s az alább következő program is arról biztosít, hogy a háromszéki méltó fényfennel fognak áldozni a nagy fejedelem felejthetetlen szent nevének.

A Rákóczi-ünnepe sorrendje: D. e. 11 órákor a városháza dísztermében. 1. Rákóczi trombitája, szerette Boezonádi Szabó Imre. Éneklik: Bathó János, hadnagy Antal, Jakab Álmós és Kurkó Gyula. 2. Rákóczi népe, irta és szavalja Kón Béla, a kolozsvári egyetemi kör és Rákóczi-bizottság elnöke. 3. Ünnepi beszéd, tartja dr. Benel János ügyvéd, országgyűl. képviselő. 4. Rákóczi. Irtá és szavalja Szabó Jenő ev. ref. lelkész, zongorán kíséri Kelemen Lajosné úrhölgy. 5. Kurucz-nóták. Előadja a sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyházi dalárda. 6. »Rákóczi«, irta és szavalja Zsögön Zoltán polgári iskolai tanár. 7. Türoagat. Játssa Magos János. Matiné után fél 2 órákor összejövetel közös ebédre a városi nagy vendéglőben. D. u. 4 órákor gyűlekezés a Gábor Áron-téren. 1. Felvonulás a szabadságtérre. 2. Szózat, éneklí a sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyházi dalárda. 3. Prolog, előadja Szolyci Lajos ev. ref. theologus. 4. Kurucz-nóták, éneklí a sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyházi dalárda. 5. »Rákóczi lelke«. Irtá és szavalja Tompa Kálmán, a kolozsvári nemzeti színház tagja. 6. Ünnepi beszéd, tartja Sándor József Emke t. alelnök-főtítká, orsz. gyűl. képviselő. 7. Ünnepi óda. Irtá és szavalja dr. Benedek János ügyvéd, országgyűl. képviselő. 8. Szabadságszobor megkoszorúzása Gyárfás Sándor ev. ref. theologus, társelnök által. 9. Hymusz. Előadja a sepsiszentgyörgyi tüzoltó zenekar. Este 8 órákor a városház dísztermében. 1. Nyitány »Tiszaparti jelenet Bánk Bán operájából« Balog Janesi zenekara által. 2. Alkalmi óda. Szavalja Nagy Terka k. a. 3. Ünnepi beszéd. Tartja dr. Jancsó Benedek főgymn. tanár. 4. Rodostói árnyak. Irtá Harsányi Kálmán, szavalja Ince Gábor ev. ref. theologus. 5. Tánce.

— **(Vizsgálatok a közigazgatási tanfolyamon.)** A kolozsvári közigazgatási tanfolyamon az évzáró vizsgálatok tegnap vették kezdetüket. A vizsgálatok két bizottság előtt folytak. Az egyiknek elnöke gróf Béli Ákos főispán volt, a másiké Dózsa Endre alispán, a tanfolyam igazgatója. — Minden jelentkező egy-egy óráig tartó szóbeli vizsgálatnak van alávetve. Jelenkezett a vizsgálatokra összesen 33 hallgató. — A vizsgálatok eredménye eddigleg igen kedvező, a mi élénk bizonyítékának nemcsak a hallgatók szorgalmának és készségének, hanem egyszersmind azon helyes módszernek, — melyet az előadók a tananyag feldolgozásánál alkalmaztak. A vizsgálatok a megyeháza tanácskozási termében folynak s e hó 10-én befejeztetnek. A végleges eredményről a vizsgálatok befejezése után beszámolunk.

— **(Az E. G. E. állatképző iskolájának gyűlése.)** Az Erdélyi Gazdasági Egyet. állatképző iskolájának tegnap délután ülést tartott, az üzi kiállítás rendezése részleteinek megbeszélése céljából. Előkölt: gróf Bánffy György v. b. t. t. elnök. Előadott és jegyzett: Tokai László előadó. Jelen voltak: Br. Jósika Gábor és Lészai Ferenc s. a. alelnökök, Reich Albert, Gyárfás Endre, Jakab László, Nagy Dezső, br. Bánffy Ernő, br. Bánffy Ferenc, Gaál Elek tagok. A május 8-iki ülés jegyzőkönyve fellelvasása után e jegyzőkönyv tudásul vétetett. A szakosztály elnöke felveti a kérdést, hogy vajjon a sertésállat, tekintettel az állategészségügyi zárlatokra, programon maradjon-e. Jakab László állategészségügyi felügyelő véleménye az, hogy a kellő intézkedések és óvszabályok betartásával a program e pontja fenntartható, mire a gyűlés ilyen értelemben határozott. Ugyancsak az elnök indítványára kimondta a gyűlés, hogy a baromhíkiállítás, tekintettel annak országos jellegére, külön kiállítás lesz és így annak rendezése és díjazása is külön eszközöltek. Az érmekre vonatkozólag elhatározták az ülés, hogy amennyiben a kérelmezett állami érmeket a szakosztály nem nyerne meg, a szarvasmarha kollektíciókhoz egy arany és 3 ezüst érmet ön költségén fognak beszerezni. A belépő jegyekre vonatkozólag azt határozta az ülés, hogy kétféle jegy legyen. Egyféle az állatképző iskolájának részére és egyféle a gép- és baromhíkiállítás részére. Ez utóbbinak árából kétharmad a gépkiállítás és egyharmad a baromhíkiállatást illeti. A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy a városi sétatéri bizottság a lövöldes területet a kiállítás célokra átengedte. Ezután a programot, díjazási tervezetét, rendezőbizottság és bírálóbizottság névsorát, véglegesen megállapította az ülés és a kiállítás felmerülő egyéb intézkedések megtételére az elnökséget felhatalmazta.

— **(Értesítés.)** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület intermuntassal kapcsolatos »Szeretlekháza« az 1903—1904. tanévre felvételnek: 1. az erdélyi ev. ref. egyházkerületből ev. ref. lelkészek és gymn. tanárok 10 évet betöltött leány-árva, a fél-árva 100, az egész árva 150 korona évi nyugdíj-járlékok befizetésének kötelezettsége mellett. 2. ugyancsak az erdélyi ev. ref. egyházkerületből ev. ref. lelkészek és gymn. tanárok leányai 240 korona, s végül más szülői leányai az ország bármely részéből évi 400 korona teljes ellátási díjért. Az árva folyamodásához a gyám mellékelni tartozik: az árva keresztlevelet, iskolai, orvosi, ujrólétsi bizonyítványait, a család értesítőt, s végül a szülői elhalálozási bizonyítványát, a fizető növekedés keresztlevelet, orvosi és ujrólétsi bizonyítványukat. Az árva kérvénye és mel-

lékletei árvaügyben belyegmentesek. Az árva folyamodásukat az illetékes esperesi hivatal után, a fizető növekedés közvetlenül a »Szeretlekház intőző bizottságához« címezve, Horváth János igazgató kezéhez (Ferenc József-ut 55. szám) folyó évi augusztus hó 1-ig adhatják be. A fent jelzett ellátási díjon felül orvosi gyógykezelési (gyógyszer nem) felszerelési díj stb. egész tanévre 20 korona, mely összeg a tanév elején előre egy összegben fizetendő. Egyebekben felvilágosítással az igazgató készséggel szolgál, ha az illető megfelelő postabélyeget mellékel.

— **(Rejtélyes gyilkosság.)** Rejtélyes gyilkosság hírére vesszük Déváról, melynek áldozata Julius Mór, a Pollacsek és Schreiber-cég csimpai fűrésztelepeinek elömlőnkása. Julius Mór háziszükségleteinek bevásárlása végett fiatal feleségével kocsin behajtatott Petrosényba. Hazatérőben a megakart kocsin Juliusnak már nem jutott hely, úgy, hogy feleségét a kocsin hagyva, ő maga gyalogszettel volt kénytelen hazaindulni. Az asszony hazaérve, urát nem találta otthon, de a megkérdezettektől azt a hírt vette, hogy férje volt már ugyan egyszer otthon, de ismét felesége elé ment. Juliusné hasztalan várta urát egész hajnalig. Végre türelmét vesztve, férje keresésére indult, kit a Zsil folyó hídjá alatt meg is találó bezuott fejfel, halokoltva. A szerencsétlen embert mire hazaszállították, meghalt. A borzalmas eset részleteire megindított nyomozás eddig semmi világosságot nem tudott vetni. Juliusné állítása szerint, mikor este 10 órákor átmulta a Zsil partján látott egy embert a vizparton fektüdni, de nem vetett rá ügyet, mert azt hitte, hogy részeg.

— **(Jóváhagyott alapszabályok.)** Sport körökben mindenesetre nagy érdeklődéssel fogadják majd a hírt, hogy a kolozsvári Ferenc József tudomány-egyetem Athletikai Clubjának alapszabályait jóváhagyta a belügyminiszter. — A jóváhagyás záradékkal ellátott alapszabályok tegnap délután érkeztek le a Club vezetőségéhez.

— **(Köszönetnyilvánítás.)** A kolozsvári ev. ref. szeretetház részére dr. Gidófalvy István kir. közlegyőz 400 korona dr. Vályi Gáborné sz. Gidófalvy Vilma urnő 100 korona alapítványt tettek, Barcsay Gábor főgondnok 40 koronát, Antos József és Zathureczky József főgondnokok 10—10 koronát adományoztak, Ravasz János ref. esperes a nyáradszeredai konfirmált ifjak adományaiból 4 koronát, Jakab József ref. lelkész a gidófalvi konfirmált ifjak adományaiból 3 korona 60 fillért, Vén Mihály ref. esperes Bikfalva egyházközségében eszközölt gyűjtésből 33 kor. 60 fillért küldtek, továbbá Nagy Károly theol. tanár, az Erd. Prot. Lap szerkesztője Csűrös József nagyalmasi lelkész és cikkje honoráriuma képen 20 koronát. Fogadják a nemesszülő alapítók és adományozók nagybecsű adományaikért a szeretetház keblé tanácsának őszinte, hálás köszönetét.

— **(Tűz a Ferenc József nton.)** Tegnap este nagy riadalmat okozott a Ferenc József-uton kiltőtt tűz. A tűz 11 óra előtt ütött ki, szerencsére hamar észrevelték és így még mielőtt nagyobb veszedelmeket keletkezett volna, sikerült azt részben rögtön eloltani, részben lokalizálni. Az okozott kár nem nagy.

— **(Egy vidéki földbirtokos tragédiája.)** Hétfőn este egy rendőri a Lánchidőn egy elegánsan öltözött férfit veti észre, a ki térdelve fenchangon imádkozott. Előbb azt hitte, hogy az illető öngyilkosságra készül, majd látta, hogy szerencsétlen örlött. Bekísérte a rendőri központba, a hol épp akkor egy uti asszony sirva panaszkodott, hogy férje, Novák József selmecbányai földbirtokos, akin az utóbbi időben az elmebaj tünetei mutatkoztak — eltűnt mellőle a Kossuth Lajos-utcában. A boldogtalan földbirtokos a mult évben Karácsonykor lovaglás közben leesett a lováról s akkor kisebb fokú agyrázkódást szenvedett. — Azóta folyton betegeskedett s pár nap előtt kiltört rajta a téboly. Dühöngött, tört, zuzott. A kétségbeesett felesége orvosi tanácsra elhatározta, hogy a Schwarzer-féle gyógyintézetbe helyezi el szegény urát. Hétfőn érkezett fel a boldogtalan asszony férjével s a házi orvossal Budapestre. A Kossuth Lajos-utcában betértek egy fejrőnemű kereskedésbe, hogy ott az elmebajban embernek bevásárolják a kórházban szükséges fehérneműket. Valahogy a vásárlók között Novák az utcára jutott s kétségbeesett felesége, ki a rendőrséghez fordult, hol megtalálta az urát épp, mikor a Lánchidőn hozták. A szerencsétlen földbirtokos a felesége ezután kocsin rögtön a Schwarzerbe vitte.

— **(A seprősi vérengzés.)** Még emlékeztet az a vérengzés, a mely a tavaszzal Seprősi, aradmegyei községben történt. A szolgabíró nem jelölte a bíróság-lasztásnál azt, aki a nép akart, hanem saját jelöltjét erőszakolta rájuk, azután az összegyűlt zugolódó nép közé csendőröket küldött s a kakastollas hóhérlégények a nép közé löttek; hat emberrel esett áldozatul. Azzal igyekeztek menteni ezt a »munkáit«, hogy ők azért löttek, mert egyik lázongó román egyik csendőr fegyverét megfogta s így attól lehetett tartani, hogy a tömeg valamennyi csendőrt megfosztja fegyverétől és kénye-kedve szerint tör azok ellen, a kikre a választás eredménye miatt haragudott. Megindították azonban a vizsgálatot s ez mást állapított meg. Kiderített, hogy az a román ember, aki a csendőr fegyverét megfogta, ezt tulajdonképpen önvédelemből cselekedte, nem pedig azért, hogy ártalmatlanná tegye a szuronyos őrt. A szőbanforgó csendőr ugyanis szuronyával előbb megszúrta annak a legénynek az édesapját, aki a fegyverhez hozzányult, mert az első sorokban ő közvetlenül az édesapja szomszédságában állott s tartott tőle, hogy őt is hasonló brutális éri. Ez a hadbíró által megállapított ténylős, amely még a

hadbírószék szerint is éppen nem indokolja a pusztítást. Aradvármegye képviselői a legközelebbi megyegyűlésen napirenden előtt teszik szövé a seprősi vérfürdőt és követelni fogják Csukay Gyula kisjenőti főszolgabíró feyelemi eljárás alá vonását, mert a főbíró a választás körül tapintatlanul járt el. A románok a legkiméletlenebb harcot helyezik kilátásba a megyei kormányzat ellen, ha nem fog módot nyújtani arra, hogy az ártatlanul kiontott emberért miatti a büncs közizgatási tisztviselők is elnyernék büntetésüket.

— **(Rablógyilkosság az ország-uton.)** A rossz szerencsét vitte Grünhut Dávid gyapjúkereskedőt legutolsó bevásárlási útjára. Vakmerő gyilkosok, kiket a csendőrségnek már sikerült is kézrekeríteni, életét vették, hogy kirabolhassák. Grünhut vasárnap reggel Füzesdről Erdőhátra utazott gyapjувásárlás céljából. Sorra járta a bir-kás gazdákat, de oly magas árt kértek, hogy nem tudott üzletet kötni, ezért még este Lupuj Todor kocsián áthajtatott a szomszéd faluba. Az emberek, kiknél Grünhut a nap folyamán megfordult, látták, hogy sok pénze van s ezért elhatározták, hogy kirabolják Urusz György, Gorsán Vazul, Gorsán Ilia és Pervuleszku György erdőháti lakosok még aznap, vasárnap délután bal-takkal felfegyverkezve kimentek az ország-utja mellett elterülő buzavetésbe, ott elrejtőztek, tudva, hogy Grünhut utja arra vezet, várták érkezését. Amint megpillantották Lupuj szekereit, melyen a szerencsétlen gyapjúkereskedő ült, előrohantak, megállították a lovakat s Urusz György hátulról felugorva a kocsi, akkorát ütött Grünhut fejére, hogy az rögtön szőnyegre halt. Ezután a szegény szerencsétlen mindenétől megfosztották. 2500 koronát raboltak el tőle. A csendőrség buzgó kutatásának sikerült a tetteseket elfogni, kiknek most majd alkalmuk nyílik a büntető igazságszolgáltatás megtorló kezével megismerkedni.

— **(Pápválasztás.)** A — sajnos — közlő pápaválasztás alkalmából nem lesz érdektelen néhány sorban ismertetni a pápaválasztást. A szentszék betöltése választás útján történik, régente a pápát a Rómában egybegyűlt szomszéd püspökök a városi klérussal és a néppel választották; jelenleg csak a bíbornokoknak van választási joga. A választási eljárásra irányadó XV. Gergely Aeterni patris-féle határozománya (bulla) 1621-ből. A bíbornokok a szék megválasztásától számított 11-ik napra az ugynevezett konklavében vagyis a pápai palota erre a célra külön előkészített részében gyűlnek össze, hol a részökre strázsáktól őrzött kamarákat fenntartják melyek nek szétosztása kiürösölés útján történik. Cselekvő választási joguk csak a konklavében jelenlevő bíbornokoknak van; a konklavén kívüli választás semmisi. A választás megejtésig a bíbornokok a konklavéből nem távozhatnak; kivétel a megbizonyított betegség esete, de a konklavéből távozott bíbornokoknak nincs szavazata. A szenvedő választási képessége nézve a szakadatlan gyakorlat az, hogy csak bíbornokot választanak, de az egyházi törvények megszorító intézkedést nem tartalmaznak; egyedül a simonia miatt eltiltelt vannak kizárva, továbbá a hitszékadárók s azok, a kik önmagukra szavaznak. Vajjon világi egyen választható-e, az vitás. Az osztrák, a spanyol és a francia fejedelmeket, a kirázási jog illeti meg. Vajjon a francia fejedelmet megillető jog a köztársasági elnököt is megilleti-e, az kétséges. A választás módja háromféle: a) quasi inspiratio, közfelkiáltás; b) kompromisszum, a választási jognak egy vagy több bíbornokra átruházása; c) scrutinium, titkos szavazás. A szavazatokat a skrutátorok szedik össze. A megválasztásból a beadott szavazatoknak kétharmada szükséges; ha az első szavazásnál senki sem nyeri el a szavazatoknak kétharmadát, a szavazást hozzájárulás (per accessit) által folytatják mindaddig, míg a többséget valaki el nem nyeri. A hozzájárulásnál csak olyanra lehet szavazni, aki az első szavazásnál legalább egy szavazatot nyert. Aki az első ízben adott szavazatát hozzájárulás szavazásnál megismételni nem akarja, vagyis aki per accessit szavazásnál ugyanazt akarja pápának, akire első ízben szavazott, ezt nem érvényesítheti úgy, hogy újra ugyanarra a jelöltre szavaz, mert kétszer egy jelöltre senki sem szavazhat, hanem érvényesíti akként, hogy a szavazástól tartózkodik s szavazólapjára azt írja, hogy nemini accedo. A választó bíbornokok a választás alatt a külvilággal való érintkezéstől oly szigorúan eltiltatnak, hogy a tilalom megszegése exkommunikációt von maga után. A bíbornokoknak hajdan a választás érdekében az étel és italban szokásban volt megszorítása az újabb időkben a divatból kiment; az ellátás tekintetében a választó bíbornokok nem panaszkodhatnak. A megválasztott a választás elfogadása után más nevet vesz fel, de sohasem Péter apostolét s erre következik a választásnak ünnepies kiridertése a szokásos következő formula szerint: Annuntio vobis gaudium magnum, Papam habemus Eminentissimum et Reverendissimum Dominum N. N. qui sibi imposuit nomen N.

— **(Pápválasztás.)** A — sajnos — közlő pápaválasztás alkalmából nem lesz érdektelen néhány sorban ismertetni a pápaválasztást. A szentszék betöltése választás útján történik, régente a pápát a Rómában egybegyűlt szomszéd püspökök a városi klérussal és a néppel választották; jelenleg csak a bíbornokoknak van választási joga. A választási eljárásra irányadó XV. Gergely Aeterni patris-féle határozománya (bulla) 1621-ből. A bíbornokok a szék megválasztásától számított 11-ik napra az ugynevezett konklavében vagyis a pápai palota erre a célra külön előkészített részében gyűlnek össze, hol a részökre strázsáktól őrzött kamarákat fenntartják melyek nek szétosztása kiürösölés útján történik. Cselekvő választási joguk csak a konklavében jelenlevő bíbornokoknak van; a konklavén kívüli választás semmisi. A választás megejtésig a bíbornokok a konklavéből nem távozhatnak; kivétel a megbizonyított betegség esete, de a konklavéből távozott bíbornokoknak nincs szavazata. A szenvedő választási képessége nézve a szakadatlan gyakorlat az, hogy csak bíbornokot választanak, de az egyházi törvények megszorító intézkedést nem tartalmaznak; egyedül a simonia miatt eltiltelt vannak kizárva, továbbá a hitszékadárók s azok, a kik önmagukra szavaznak. Vajjon világi egyen választható-e, az vitás. Az osztrák, a spanyol és a francia fejedelmeket, a kirázási jog illeti meg. Vajjon a francia fejedelmet megillető jog a köztársasági elnököt is megilleti-e, az kétséges. A választás módja háromféle: a) quasi inspiratio, közfelkiáltás; b) kompromisszum, a választási jognak egy vagy több bíbornokra átruházása; c) scrutinium, titkos szavazás. A szavazatokat a skrutátorok szedik össze. A megválasztásból a beadott szavazatoknak kétharmada szükséges; ha az első szavazásnál senki sem nyeri el a szavazatoknak kétharmadát, a szavazást hozzájárulás (per accessit) által folytatják mindaddig, míg a többséget valaki el nem nyeri. A hozzájárulásnál csak olyanra lehet szavazni, aki az első szavazásnál legalább egy szavazatot nyert. Aki az első ízben adott szavazatát hozzájárulás szavazásnál megismételni nem akarja, vagyis aki per accessit szavazásnál ugyanazt akarja pápának, akire első ízben szavazott, ezt nem érvényesítheti úgy, hogy újra ugyanarra a jelöltre szavaz, mert kétszer egy jelöltre senki sem szavazhat, hanem érvényesíti akként, hogy a szavazástól tartózkodik s szavazólapjára azt írja, hogy nemini accedo. A választó bíbornokok a választás alatt a külvilággal való érintkezéstől oly szigorúan eltiltatnak, hogy a tilalom megszegése exkommunikációt von maga után. A bíbornokoknak hajdan a választás érdekében az étel és italban szokásban volt megszorítása az újabb időkben a divatból kiment; az ellátás tekintetében a választó bíbornokok nem panaszkodhatnak. A megválasztott a választás elfogadása után más nevet vesz fel, de sohasem Péter apostolét s erre következik a választásnak ünnepies kiridertése a szokásos következő formula szerint: Annuntio vobis gaudium magnum, Papam habemus Eminentissimum et Reverendissimum Dominum N. N. qui sibi imposuit nomen N.

— **(Tűz a Ferenc József nton.)** Tegnap este nagy riadalmat okozott a Ferenc József-uton kiltőtt tűz. A tűz 11 óra előtt ütött ki, szerencsére hamar észrevelték és így még mielőtt nagyobb veszedelmeket keletkezett volna, sikerült azt részben rögtön eloltani, részben lokalizálni. Az okozott kár nem nagy.

— **(Egy vidéki földbirtokos tragédiája.)** Hétfőn este egy rendőri a Lánchidőn egy elegánsan öltözött férfit veti észre, a ki térdelve fenchangon imádkozott. Előbb azt hitte, hogy az illető öngyilkosságra készül, majd látta, hogy szerencsétlen örlött. Bekísérte a rendőri központba, a hol épp akkor egy uti asszony sirva panaszkodott, hogy férje, Novák József selmecbányai földbirtokos, akin az utóbbi időben az elmebaj tünetei mutatkoztak — eltűnt mellőle a Kossuth Lajos-utcában. A boldogtalan földbirtokos a mult évben Karácsonykor lovaglás közben leesett a lováról s akkor kisebb fokú agyrázkódást szenvedett. — Azóta folyton betegeskedett s pár nap előtt kiltört rajta a téboly. Dühöngött, tört, zuzott. A kétségbeesett felesége orvosi tanácsra elhatározta, hogy a Schwarzer-féle gyógyintézetbe helyezi el szegény urát. Hétfőn érkezett fel a boldogtalan asszony férjével s a házi orvossal Budapestre. A Kossuth Lajos-utcában betértek egy fejrőnemű kereskedésbe, hogy ott az elmebajban embernek bevásárolják a kórházban szükséges fehérneműket. Valahogy a vásárlók között Novák az utcára jutott s kétségbeesett felesége, ki a rendőrséghez fordult, hol megtalálta az urát épp, mikor a Lánchidőn hozták. A szerencsétlen földbirtokos a felesége ezután kocsin rögtön a Schwarzerbe vitte.

— **(A seprősi vérengzés.)** Még emlékeztet az a vérengzés, a mely a tavaszzal Seprősi, aradmegyei községben történt. A szolgabíró nem jelölte a bíróság-lasztásnál azt, aki a nép akart, hanem saját jelöltjét erőszakolta rájuk, azután az összegyűlt zugolódó nép közé csendőröket küldött s a kakastollas hóhérlégények a nép közé löttek; hat emberrel esett áldozatul. Azzal igyekeztek menteni ezt a »munkáit«, hogy ők azért löttek, mert egyik lázongó román egyik csendőr fegyverét megfogta s így attól lehetett tartani, hogy a tömeg valamennyi csendőrt megfosztja fegyverétől és kénye-kedve szerint tör azok ellen, a kikre a választás eredménye miatt haragudott. Megindították azonban a vizsgálatot s ez mást állapított meg. Kiderített, hogy az a román ember, aki a csendőr fegyverét megfogta, ezt tulajdonképpen önvédelemből cselekedte, nem pedig azért, hogy ártalmatlanná tegye a szuronyos őrt. A szőbanforgó csendőr ugyanis szuronyával előbb megszúrta annak a legénynek az édesapját, aki a fegyverhez hozzányult, mert az első sorokban ő közvetlenül az édesapja szomszédságában állott s tartott tőle, hogy őt is hasonló brutális éri. Ez a hadbíró által megállapított ténylős, amely még a

Táviratok

— Fővárosi és vidéki tudósítónktól. —

A pápa utolsó órái.

Budapest, jul. 7. é. 12 ó.

Rómából jelentik, hogy valamennyi bíbornok immár odaérkezett. A pápa állapota még mindig egyforma s a nagy beteg már csak mesterségesen él. A déli órákban Mazzoni tanár kijelentette, hogy a

pápa menthetetlenül el van veszve, de szívóssága révén elhúzódhat még a katasztrófa pár napig.

Loubet Londonban.

Budapest, jul. 7. é. 12 ó.

Londonból jelentik: Loubet, a trancia köztársaság elnöke ma ideérkezett. Nagy óvációkkal fogadták. Az utcákat fellobogózták. Megérkeztek a lordmajor üdvözölte az elnököt: kit a fényes bevonulása után tartott diszlakomán Edward király meleg felkösztöntőben üdvözölt. Loubet nemzete nevében köszönte meg a lelkes fogadtatást és ünnepeletést.

Az ex-lex megszűntének híre.

Budapest, jul. 7. éjjel 12 ó.

A képviselőház folyosóján beszéltek, hogy Khuen-Héderváry miniszterelnök tegnapi nyilatkozatának, mely szerint a házat abban az esetben, ha az indennitást hamarosan megkapja, nem osztlatja fel, már mutatkozik is a hatása s körülbelül egy hét vagy tíz nap múlva már meg is volna az indennitás és megszűnnék az ex-lex.

A telepítési törvény javaslata.

Budapest, jul. 7. éjjel 12 ó.

Daranyi Ignác földmivélsügyi miniszter holnap beterjeszti a képviselőházhoz a telepítésről szóló törvényjavaslatát.

Kilépés a szabadelvűpártból.

Budapest, jul. 7. é. 12 ó.

Hock János országgyűlési képviselő ma bejelentette br. Podmaniczky Frigyesnek a szabadelvű párt elnökének, hogy a párt köteleiből kilép.

Szerkesztők párbaja.

Budapest, jul. 8. érk. 2 ó.

A képviselőházban felmerült incidensből kifolyólag Pályi Ede dr. a »Magyar Szó« szerkesztője provokáltatta Fenyő Sándort. — Fenyő segédei Komjáthi Béla és Barta Ödön. Pályi segédei Gajári Géza és Lónyai Géza voltak. A segédek a párbajt a következő feltételek mellett állapították meg: Súlyos lovassági kard, bandage nélkül végkimerülésig. A párbaj egy órákor délután történjen meg. Orvosok voltak dr. Pályi részéről: dr. Hüttl Hümér egyetemi m. tanár, a fiatal sebészeti gárda legkitűnőbb tagja, Fenyő részéről pedig dr. Lévy József és Révai Izor dr. orvosok. Az első összecsapás, melynél mindkét fél hevesen támadott, eredménytelenül, lapos ambóval végződött. A második összecsapás is rendkívül heves volt, mindkét fél elkeseredetten csapott egymásnak. Ezen összecsapásnál Fenyő mind a két kezén és fején súlyosan megsebesült, úgy hogy a három orvos, ki sebeit összevarrta és a vérzést elállítandó bekötözte, megállapította a végkimerültséget. A felek nem békültek ki.

Budapesti gabonatözsde.

Készáru-üzlet változatlan tartott, határidőzlet kellemes irányzatú.

Jegyzetelt:	
Buza okt.....	7.44—45
Rozs okt.....	62.4—25
Zab okt.....	5.51—52
Tengeri júliusra	6.28—29

REGÉNY

A halott szerelme

— Regény. —

Irtá: Gersdorff A.

VI. FEJEZET. (40.)

Majd egy hangosabb kiáltás. Egy kiáltás, melyet a meglepetés és öröm lop az ajkakra — és két meggondolatlanul kiltárt kar.

— Karahn!

Az elemek viharzó zaja nem engedték bejvetelét: hallani és ime most előtte állott s a nemes gróf hatalmas és büszke alakja térdelt előtte.

Beszélni akart, de a természetnek félkezesített tombolása és dörgése, a hol vilámlás és a siető dörgés vad egymásutánban követték egymást, a vihar bombolése elvegyítve a közeli tenger mormolásával, lehetetlennek tették azt.

Igy csak azt tehette, a mit tett: jobbjával megfogta szeretett asszonyának két remegő kezét, másik karjával átkarolva őt, némán tekintett hozzá.

Majd kiszabadítva magát a gróf ölelő karjai közül, keresztbe fonta két kezét. Homlokán és ajkán ott honolt mindama fájdalom és szégyen, melyet ő okozott egykor, midőn pénzt adva neki tovább vitorlázott. A fénypompában álló világváros szemé előtt volt most is. Hallotta a párisi Notre Dame templom harangját — azon Sylvester éjjelen.

Künn elcsendesedett a bömbölés és tombolás.

Most szóhoz jutott.

— Talán már késő? — kérde föl-emelkedve.

— Igen. Én elvesztettem azt, a mit nekem senki sem pótolhat: hitemet és reményemet; odaadtam, a mit senki sem szerezhet vissza nekem — bizodalmamat!

— És a szerelem?

— Én megbékkéltem Istennel és az emberekkel.

— És a szerelem.

— Eltemettem és elfelejtettem.

— Az lehetetlen.

— Hiszen látod és hallod!

Ő hallotta, hogy te a multaknak — ő látta, mikor belépett, a feléje táruló karokat.

Az elemek harca ismét megkezdődött, de a férfi nem remegett úgy, mint ő, erős és kényszerítő tekintettel nézett reá.

— És te, a ki lsten előtt, előttem és magad előtt is nőm vagy, el akard érnednek kezét és szívét magadól taszítani.

— Már késő gróf Karahn — már késő! Hamarabb kellett volna ezen előterjesztéssel jönnie — mely felett mostan mindketten, igen — mindketten csak mosolyogni tudunk.

— És Ön a világ és emberek előtt nem akar annak nevezetelni, feleség

Köni gyártmány!

5% EMKE 5%

Legfinomabb „VERGE“ szivarka-
papír és „VERGE“ szivarkahüvely
Budapesti gyári nagy raktárt tart

Wertheimer Vilmos

Kolozsvár, Széchenyi-tér.

Hogy a t. cz. nagyd. közönség a külföldi
nem jobb gyártmányokat teljesen leszokja, igye-
keztem fenti hazai gyártmányokat minden helybeli
tőzsdébe bevezetni. Tessék csakis Emke-papírt
és hüvelyt kérni.

A t. cz. vevőközönség becses pártfogását kéri

tisztelettel

Wertheimer Vilmos.

2566 4-10

Zongorák, pianinok, har-
moniumok és czimbalmok

Gyári áron

részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek bérbe kiadtnak!

Hangolást és javítást ugy
helyben, mint vidéken elfo-
gad és pontosan teljesít

TRISKA J.

Erdély legnagyobb zongora raktára

Kolozsvárt, Sétány-utca (saját ház).

2578 2-3

Egy jó házból való

legalább középiskolát végzett

o o o o tisztességes fiu o o o o

gyakornoknak

felvétetik. — Tudakozódni lehet:

Burger Frigyes Drogueria üzletében

Kolozsvárt, Mátyás király-tér.

2161 41-*

Milyen vizet igyunk?

Csak a felső-rákosi Mátyás király vizet!

Mert nemcsak hogy 50% al olcsóbb, mint a többi itt
ismert ásványvizet, de gyógyhatásra, valamint
űdítő hatásra is azokat jóval felülmúlja!

Minden fűszerkereskedésben literes üvege 8 kr.

Főraktár a forrásbélő:

Hirsch Adolf cégnél (Hid-utca).

Mélt. dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag
ur, a budapesti m. kir. egyetem hírneves bel-
gyógyászati tanárának bizonyítványa.

A felső-rákosi „MÁTYÁS” forrás ásványvizét
a vezetésem alatti egyetemi belgyógyászati kóro-
dán, valamint a magán gyakorlatban sokszorosan
rendellen — a gyomor és légcsőszervek
hurutos bántalmaiban, vesebajokban, fő-
leg pedig vérértelenség és ezzel összekötött
idegbajokban szenvedő betegeknek mindazon
előnyös hatással, melyet a legjobb föld-
des vasas ásványvizek nyújtanak.

Gazdag szén-sav tartalmánál és kellemes frís-
sítő ízénél fogva kedvezően befolyásolja
az étvágyat és az emésztést. A rendelke-

zésre bocsátott ásványvizet teljesen tiszta és
kifogástalan kutkezelésről tanusodik.
Budapest, 1903. febr. 27.

Korányi Frigyes s. k.
egyetemi tanár.

Mélt. dr. Purjesz Zsigmond udvari tanácsos
ur, a kolozsvári Ferencz József egyetem hírneves
belgyógyászati tanárának bizonyítványa.

Alulírott a felső-rákosi „MÁTYÁS” forrás
vizét, kedvező vegyi összetételénél fogva,
nem csupán kellemes élvezeti itálnak
tartom, hanem igen jó sikerrel alkalmaztam
azt egy legkülönbözőbb eredetű vér-
szegénység — mint az emésztő és légcső-
szervek hurutos bántalmai ellen.

Kolozsvár, 1903. jan. 23.
2407 29-100 Dr. Purjesz Zsigmond s. k.

1 literes üvegekben kizárólagos főraktár:
Telefon 241. SEGESVÁRI és TÁRSA cégénél. Telefon 241.

Csodálatos gyógyviz.
Gyomor- és bélhurut, étvágy-
talanság, vérszegénység, máj-
és hörgőhurut, vesebajok és arany-
eres bántalmaknál.

Telefon 439. szám.

Az 1896-iki országos ki-
állítás alkalmával kitüntetve!

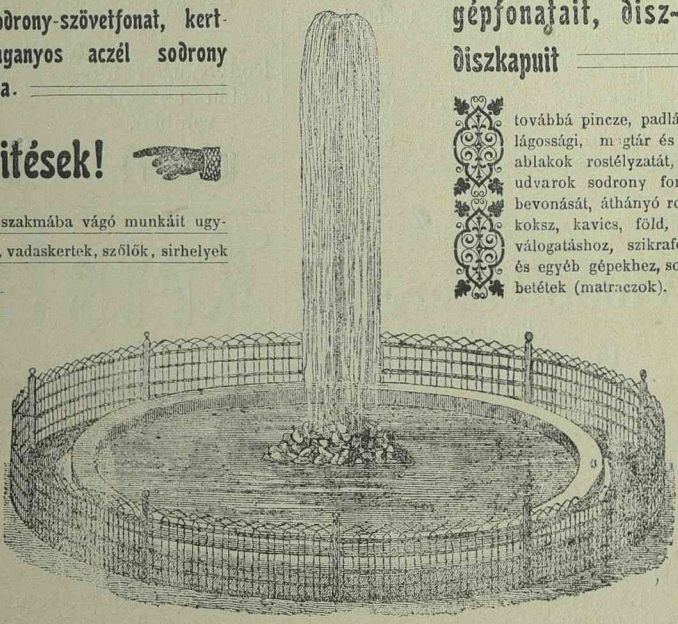
Telefon 439. szám.

Léber Gyula

első erdélyi sodrony-szövetfonat, kert-
kerítés és ruganyos acél sodrony
ágybetétek gyára.

Olcsó kerítések!

Ajánlja minden e szakmába vágó munkát úgy-
mint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek
stb. bekerítéséhez.

2310 42-50

Nemkülönben zöldre festett légszövet, szelelő rosták
Backer-féle rosták és egyébféle használatra, vas-, réz és
cín szövetek, Krupp sodrony szegélyzetek különféle min-
táiban, fakeretben foglalt rosták, löher-szítók és szítók

különböző célokra igen erősen készíttetnek és gyári árak
szerint számíthatnak. Acél tükös sodrony keretek, erdők
stb. bevonásához — jutányos árért fel is huzatlik.
— Képes árjegyzékkel hérmertve szívesen szolgálók. —

Kolozsvárt, Egyetem-utca 12 sz.

gépfontait, dísz-kerítéseit és
díszkapuit

továbbá pince, padlás, felső vi-
lágossági, m. gár és éléskamra
ablakok rostélyzatát, majorsági
udvarok sodrony fonattal való
bevonását, áthányó rosták, szén,
kocsz, kavics, föld, és porond
válogatáshoz, szikrafogó cséplő-
és egyéb gépekhez, sodrony ágy-
betétek (matracok). o o o o o

HERMANN E.

varrógép és kerékpár nagy raktára

Kolozsvárt, Egyetem-u. 6 sz.

Újonnan berendezett mechanikai o

műhelyekben minden mechanikai o

javitások olcsón, gyorsan és pinto-

o o o san eszközöltetnek. o o o

Varrógépek!

1 valódi családi Singer varrógép himző készülékkel ellátva 50-50 frtg.
1 karikahajós 65-80 frtg.
1 Central Bobbin 86-90 frtg.

Eredeti Howe C. Wheeler & Wilson A varrógépek kedvezménye: Heti
D. 12., Manufacturing & C. New- vagy havi részletfizetésre is
York, Balkara Cylinder stb. stb. vásárolhatók. o o o o o

2290 50-*

Gépeimért 10 évig felelek.

1 új kerékpár angol villával 70-90 frtg. Kerékpár köpeny 4-6 frtg.
Kerékpár tömlő gummi 2 frt 30 krtól 3 frtg. Kerékpár csengő 30 krtól
1 frt 50 krtól. Kerékpár acéltű 2 frt 50 krtól 5 frtg. stb. stb.

Csak! készpénzért!

TELEFON SZ. 204.

TELEFON SZ. 204.

GOMBOS FERENCZ

Lyceum-könyvnyomdája Kolozsvárt,

Egyetem-utca 7. szám, róm. kath. Status épület

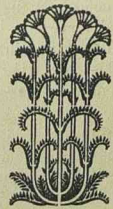
Gyorsan, izléssel és a legjutányosabb árban készít el bármilyen
könyvnyomdai munkákat, u. m. irodalmi műveket, tankönyveket,
tudományos és irodalmi folyóiratokat, napi-, heti- és havi-lapo-
kat, kereskedők és iparosok részére számlákat, körleveleket,
üzleti- és pénztári-könyveket, árjegyzéket, falragaszokat stb. stb.

Mint szakember, ki a nyom-
dászatot tanultam, az erdélyi
részek legrégibb és legjobb
hírnévnek örvendő Lyceum-
könyvnyomdát néhány év
előtt megvettem s azt a leg-
modernebb igényeknek megfele-
lően rendeztem be, úgy hogy
a könyvnyomdai munkák
izléses és szakszerű kiállítása
tekintetében nemcsak a he-
lyi és vidéki, hanem bár-

mely elsőrangú
fővárosi könyv-
nyomdával szem-
ben is kiállok
a legnemesebb
versenyt.

Minthogy pedig a könyv-
nyomdát magam szemé-
lyesen vezetem, a nyomdai
munkákat megrendelő kö-
zönség egész bizalommal
fordulhat nyomdámhoz, mert
ugy a szép és csinos kiál-
lítás, mint az árak tekinte-
tében a legnagyobb meg-
elégedésre lesz kiszolgálva.
Vidéki megrendelések a leggyor-
sabbban és kifogástalanul eszkö-
zöltetnek. A n. é.
közönség pártfo-
gását kéri teljes
tisztelettel Gombos
Ferencz nyomda-
tulajdonos.

Cséplőgép garnitúra olcsó áron eladó!

Ertekezhetni lehet: B. Bak Lajosnál.

2447 14-*